

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

LETNO (AÑO) XLIV (38)

Štev. (No.) 31

BUENOS AIRES

8. avgusta 1985

Porazna ugotovitev za partijo

Kadar se govorji o obdobjih pred letom 1945 in po njem z ozirom na našo domovino, se na splošno reče: pred vojno oziroma po njej. Vendar za nas vojna ni najbolj važna; za nas je važna revolucija. Kajti če bi pri nas divjala samo vojna kot drugod v Evropi, bi bili mi protikomunisti danes doma v Sloveniji in enakopravni državljanji (kot so drugod po zahodni Evropi). Ne pozabimo, da je bila edinole pri nas, edina v Evropi, med vojno tudi komunistična revolucija in da smo zunaj zradi nje in zgoj zaradi nje, ne zradi vojne. Zato bi morali z ozirom na naše razmere dosledno govoriti le: pred revolucijo in po revoluciji.

Komunisti s pojmom vojne in revolucije žonglirajo kot jim prav pride. Ko opravičujejo odpor proti okupatorjem, takoj napravijo miseln preskok k opravičenju revolucije, kot da bi brez nje bil odpor nemogoč oziroma nepotreben. (Če je bilo drugod v Evropi to mogoče, zato naj bi bilo pri nas drugače? Saj pri nas ni bilo predvojno stanje nič slabše kot drugod po Evropi.)

Za pravoverne komuniste je pogem revolucije aksiom, to je očitna, nedvomna in splošno priznana resnica, katere ni treba dokazovati. Kdar drugače misli, je ali nevednež, katerega je treba poučiti, duševni bolnik, katerega je treba združiti, ali pa hudobnež, proti katemu je treba „administrativno“ ukrepiti. Še več, vse, ki so se revoluciji upirali ali se še sedaj upirajo, dosledno označujejo z besedo „zločinec“, protirevolucionarna dejanja pa za „zločinska“. Vendar to velja le za lastne rojake, ne pa za zahodne Europe, ki se na svoj način tudi upirajo delovanju in širjenju komunistične revolucije na svojih tleh. Miseln pluralizem in delovanje različnih strank v Zahodni Evropi bi bilo naravno in normalno zanje, na slovenskih tleh pa zločinsko! Prijazno sprejemajo politične veljake držav Zahodne Evrope, čeprav so predstavniki krščansko demokratskih strank, lastne rojake, ki politično delujejo v okviru istega miselnega nazora v emigraciji pa obkladajo z najslabšimi nazivi.

Kako se to razume in razloži? Le tako, da se partijci zavedajo, da bi v tistem trenutku, ko bi dovolili politični pluralizem in demokracijo, kot se pojmuje v Zahodni Evropi, izgubili oblast. Tega se javno zavde Zoran Pošč, član predsedstva SZ Slovenije, Zveza komunistov in bivši minister, ki v razgovoru v Naših razgledih (10. maja 1985 — v istem govoru ima še nekaj zanimivih oznak, o katerih bomo govorili drugič) pravi dobesedno, da bi v takem primeru pluralizma „...iste sile, ki so zločinsko krojile slovensko usodo pred vojno, PONOVNO POLASTILE OBLASTI in prek pluralizma političnih strank omrtviči-

Svobodno mišljenje še vedno kaznivo

Organizacija Amnesty International je pod naslovom „Hudi prekrški proti človekovim pravicam“ pred kratkim izdala poročilo, v katerem ni nič kaj laskavo poročala o razmerah, ki vladajo v jugoslovenskih državah, ki povezuje več narodov v tkzv. samoupravnem socialističnem sistemu. Zatiranje svobodnega mišljenja, zasledovanje vseh, ki drugače misljijo, kakor ukazuje rezim, zapiranje državljanov, ki so sicer v opoziciji, a ne izvajajo nasilnih dejanj — so dejstva, ki vsekakor kršijo osnovne pravice človeka in to še posebno, ker je bila do sedaj velika večina sodb izrečenih zaradi „državi sovražne propagande“.

Zunaj in znotraj države pa se zadnjega leta slišijo mnenja, da bi bilo potrebno spremeniti jugoslovenski čakanski zakonik in to predvsem člen 133. Po tem paragrafu, ki zavema „sovražno propagando“, obstajajo kazni od enega do deset let za dvoje „kaznivih“ dejanj: poziv k nasilni spremembji že obstoječega političnega in socialnega reda ter za vsakega, ki „zlonamerino in v neresnični obliki prikazuje družbenopolitične razmere v državi“.

Zvezni pisateljev je meseca maja protestirala proti zakonom, ki omejujejo pravico do lastnega in svobodnega mišljenja, t. j. predvsem že preje omenjeni člen 133, ki praktično zanika z ustavo zagotovljeno pravico državljanom do prostega in samostojnega mišljenja o problemih družbeno-političnega življenja v državi, ker prepriča sodišča, da ugotavlja, kje in kaj je resnica.

Pred kratkim pa so se na ljubljanski univerzi zbrali juristi iz vse države, ki so prav tako razpravljali o spremembah gotovih zakonov. Podprli so jih mnogi časniki, pa tudi nekateri politiki vladajoče stranke so jim bili naklonjeni.

Ljubljanski jurist prof. Ljubo Bavcon je na omenjenem zasedanju juristov izjavil, da je potrebno prečeti, da bi bili kaznovani tisti državljanji, ki svoje mnenje javno povedo, za kar imajo vso pravico, zato zavojeno v državnih ustanah.

Še bolj drastično se je izjavil Mašekonec Georgi Marjanović, profesor na univerzi v Skopljiju, rekoč: „Socializem ne moremo braniti z zaprtimi ustmi in s sklonjenimi glavami.“

Člen 133 izhaja iz neposredne vojne dobe in so ga jugoslovenske oblasti v naslednjih letih še pootroke. Da je še danes v veljavi dokazuje, kako se jugoslovenski režim

le vsak polet svobodnih teženj delovnih ljudi. Zaveda se, da bi slovenski narod ne volil komunistične stranke, če bi kdaj prišlo do res svobodnih volitev.

Pač porazna ugotovitev za partijo ob 40-letnici „osvoboditve“!

JURE VOMBERGAR

Med nas je usekal...

Ob 40-letnici našega begunstva

ščino in nemščino.

Za šolarje in odrasle je organiziral šport in telovadbo bivši olimpijski telovadec.

Pevski zbor s 120 pevci vodi glasbenik na visoki ravni klub pomanjkanju glasbenih pripomočkov.

Casopisna pisarna izdaja dnevnik v slovenščini in ruščini, prav tako razmnožuje slovensko čítanko za osnovne šole, ki izhaja serijsko, in mnogo drugega šolskega gradiva. V kratkem obdobju tudi otroški časopis in kulturno-vzgojna revija.

John Corsellis
(Zb. Sv. Sl. 1973, str. 62.)

Otroški vrtec in osnovno šolo, katerih obisk je obvezen, vodi kvalificiran učiteljski zbor; srednja šola je klasična gimnazija in je bila deležna tople povračne s strani g. Batyja, namestnika ravnatelja za izobražbo pri zaveznški komisiji. Pred kratkim so odprli še gospodinjsko šolo za 150 deklet, ki ne obiskujejo srednje šole, v kateri poučujejo tudi poljedeljske predmete za mladino. Za odrasle imajo tečaje za angleščino, francoščino, ruščino, italijan-

Edino tega ne!

kljub sporu s Sovjetsko zvezo in kljub toliko hvaljenem samoupravnem socializmu težko loči od svoje leninistične preteklosti. Isto dokazuje delo policije in pravosodja.

Kot prvi korak k reformi obstoječega jugoslovenskega sodstva naj bi bilo resnično izvajanje sodišča kot neodvisen organ — oblasti sicer uradno zatrjujejo da je, v praksi pa je bilo le-to vedno izpostavljeno političnemu pritisku partije.

V sedanji Jugoslaviji namreč sodnike volijo in nastavljajo občinske uprave, ki jih določajo plače, nakazujejo stanovanja in nudijo razne druge ugodnosti. Logično je torej, da so sodni uradniki več ali manj odvisni od volje občinskih veljakov in čestokrat se že je zgodilo, da sodniki niso bili več izvoljeni, če so padli v nemilost pri le-teh. Dopsnik časopisa „Die Weltwoche“ počita, da so zato celo njihove družine imele velike težave. Sodniki so izpostavljeni močnemu psihološko-političnemu pritisku predvsem takrat, kadar ima partija svoje interese pri gotovih sodnih postopkih. Značilen primer je bila obravnavava šestih beograjskih intelektualcev, katere so imenovali „sovražnike države“, predno se je proces proti njim sploh pričel.

Če bo res prišlo do reforme jugoslovenskega pravosodja in bo odstranjen pojem „delikt mišljenja“ ter bo sodišča resnično samostojno in torej povsem neodvisno, bo potrebnih sprememb tudi dosečen način delovanja policije. Šele tedaj se bo pokazalo, če „demokracija samoupravnega socialističnega sistema“ ni samo prazna beseda.

Die Weltwoche

(priredila Pavlina Dobovškova)

ZANIMIV DATUM

V svoji knjigi TRETJA SVETOVNA VOJSKA, ki je izšla pred leti v Londonu, je general sir John Hackett napovedal, da se bo III. svetovna vojska pričela 4. avgusta leta 1985 in sicer v Sloveniji pri Kostanjevici, ko bodo iz majhne praske razvili manjši spopadi in končno totalna vojna med obema blokoma.

Datum je potekel, vojne ni bilo. A analiza pisatelja je ostala še vedno veljavna. Če mednarodna napetost ne popusti in vzhodni blok še vedno teži po počasnom prodiranju v svet, se podobni manjši problemi lahko razvijejo v pravo vojno. In res je ravno Jugoslavija primerno vroča za to.

Tako je dejal Boris Majer, član Centralnega komiteja ZK Slovenije, čuvaj komunistične pravovernosti. In sicer je menil na našo politično emigracijo in na narodno spravo.

Na 15. seji CK 21. junija je namreč Majer imel glavni govor, kjer je govoril o kulturni politiki Zveze komunistov. (Komunist, glasilo ZK v ZKS, 21. junija 1985) Gotovo je komunistom trn v peti obnašanje nekaterih kulturnikov in kulturnih revij, ki nastopajo precej samostojno in neugobljivo, povedo svoja mnenja, pa čeprav niso ortodoksi.

Rešitev vidi Majer v tem, da naj se kritike kulturnikov usmerijo v kritiziranje morebitnih birokratskih postopkov in to skupaj s partijo, kakor tudi „vračanje razredno odružene duhovne potence v zdržano dobo“ in samoupravni sistem. Ne vemo, kako to misli, ali kot za časa Maoja, ko so poslali znanstvenike kopat jarke, ali da odločajo samoupravni delavci, pod vodstvom partije seveda, kaj smejo kulturniki pislati in govoriti?

Priznava Majer, da se pojavlja teze, „ki neobjektivno, enostransko ali kratkomalo zmotno prikazujejo preteklost... zanikajo temeljne vrednote naše družbe, revolucionarne preteklosti in naše samoupravne socialistične družbene ureditve sploh“. Da se to odpravi, zagovarja javne dialogue ali polemike, kjer naj se „spodbijejo sporne teze“. Obenem udari tudi po „nacionalističnih težnjah“, ki jih je v Sloveniji veliko in ki postajajo vse bolj politična platforma za združevanje protisocialističnih in protisamoupravnih sil“. Zanimivo priznanje!

In sprava? Ponujena roka? Velikodušno je ponudil roko „vsem Slovencem po svetu, zamejskim, zdomecem in tudi izseljencem v celotnem

slovenskem kulturnem prostoru ne glede na... svetovnonazorske razlike.“ Seveda so to prazne besede, saj takoj nato pravi: „Ograjujemo se edino od reakcionarnih političnih concepcij ekstremne politične emigracije, ki sovražno nastopa proti naši družbeni ureditvi, ki ne sprejema ne samoupravnosti ne socialistizma, temveč želi obnoviti staro družbeno ureditev z odnosni nacionalne neenakopravnosti in razrednega izkorisčanja. Z njimi ne more biti ne sprave ne dialoga!“

Kot kaže, se lahko slovenski kulturniki povezujejo le s socialisti in komunisti med Slovenci po svetu, vse druge, ki si želijo demokratično Slovenijo pa naj puste ob strani. Lepo mnenje o univerzalnosti, humanizmu in slovenstvu. O razrednem izkorisčanju — poglejmo samo partijo in njene člane, ki sede na stolčkih in delajo, kar se jim poljubi. In o nacionalni neenakopravnosti — vsi vemo, da se danes slovenski denar ne steka ravno enakopravno v centralno blagajno! Torej izkorisčanje in neenakopravnost obenem!

Hvala Bogu, da ne mislijo vsi tako, najmanj pa slovenski kulturniki. Če beremo kake revije, ki niso pod partijskim vodstvom, najdemo marsikaj, kar bi Majerju ne bilo všeč. Spomnimo se na predlog o narodni spravi, o demokratizaciji, o novem razredu, o zabavljanju na Kardelja, ki je, kot zgleda, postal grešni kozel, itd.

Slovenska kultura gre svojo pot, ki pelje ven iz diktature, in je — upajmo — vse sile Centralnega komiteja ne bodo mogle spraviti nazaj v toge kolesnice partitskega vozenja.

TDml.

Priznanje in dokumenti

Prišel nam je v roke članek iz tednika tv-15 naš tovarš pod naslovom Trikratni prvak Krpan se je sodil sam, kjer Jože Vidic, znan kot strupen in laživ blatilec protikomunističnega boja, opisuje sojenje Jožeta Hlebca in 19 drugih domobranov junija 1945. Z njimi se začeli procesi, ki so se nadaljevali še nekaj let.

A Vidic ne govori nič o drugih tisočih, ki so bili pobiti brez procesa, celo brez takega insceniranega kot je bil Hlebčev. Torej to, kar ravno danes oporečniki in poštreno misleči javno očitajo, da so bili do-

mbranci pobiti brez vsakega procesa!

Vendar pa je Vidic nekaj spregledal: na začetku prinaša podrobno pisanje Slovenskega poročevalca z dne 2. junija 1945; torej popolnoma verodostojno tudi z njihovega stališča. In tam najdemo črno na belem priznanje, da so bili domobranci izročeni komunističnim oblastem. Vse to je bilo pisano, še preden so vse tiste domobrance pobili, kajti pozneje je o tem vladal popoln molk.

Zanimivo bi bilo pregledati prve številke Slovenskega poročevalca; morda bi se našlo še kaj takih dokumentacij.

To pisanje se dobesedno glasi:

„Te dni je prispel iz Celovca v Kranj transport 1550 belogardistov, ki so jih zavezniške vojaške oblasti izročile kot ujetnike našim oblastem. To je v dveh dneh že drugi transport, napovedani pa so še novi.

Izdajalcji so povešenih glav korkali s kolodvora proti taborišču, kjer so švabobranci s kranjske postojanke še pred dobrimi tremi tedni strahovali in mučili naše ljudi. Pred odhodom so grozili, da bo na ulicah Kranja viselo na stotine obešencev, zlasti duhovnikov, čim vkorakajo v mesto partizani...

Med ujetniki je prek 100 oficirjev, ki nosijo poleg Rupnika in ljubljanskega škofa glavno krivdo...“

Tako se lahko sedaj vprašamo, kje je tistih 100 oficirjev, kje je tistih 1550 „belogardistov“, kje so drugi transporti? Na to naj odgovori Vidic, na to naj odgovorijo oblasti, ki o tem molče, se izvijajo, da jih je pač „ljudstvo sodilo“, da to sploh ni res, itd.

Res pa je, kar so prerokovali domobranci pred umikom iz Kranja; še huje, število pobitih ne gre v stotine, gre v tisoče...

Večeri Slovenske kulturne akcije

1. kulturni večer

Dr. Andrej Fink je 20. aprila predaval o temi Prevzem državljanstva in ohranitev narodnosti. Predavanje je bilo posvečeno problemu, ki ga v Južni Ameriki ne razumejo dobro, saj ne ločijo med narodnostjo in državljanstvom, čeprav je v Argentini nekaj nejasnosti v pojmi „državljanstvo – nacionalidad“ in „izvrševanjem državljaških pravic — ciudadanía“. Govoril je tudi o dvojnem državljanstvu, ki ga lahko imajo tukaj Italijani in Španci.

Seveda je bila tudi debata zelo zanimiva, saj je o problemu narodnosti in pravega razmerja do argentinskega letos veliko govorila. Večer je bil pripravljen v odseku za družene vede, ki se je lani ustanovil. Debato je vodil Avgust Horvat.

2. kulturni večer

Na tem večeru je 4. maja Avgust Horvat predstavil novo tiskano knjigo, *Obrisi družbene preosnove*, ki jo je napisal dr. Marko Kremžar. O knjigi smo že pisali v našem listu. Predstavitelj je ob svojih mislih in primerjavah iz knjige predstavil številni publiki najbolj značilne odstavke. Spet se je razvila zanimiva debata, ko so skupaj s pismenim razpravljalji med drugim o problemu samoupravljanja in njegovi sprejemljivosti, o ravnotežju med kapitalizmom in komunizmom, o pokojnem sociologu dr. Ahčinu itd.

3. kulturni večer

18. maja je v mali dvorani Slovenske hiše predavala dr. Katica Cukljati v okviru odseka za družene vede o temi, ki je bila nadaljevanje 1. večera: *Narodnost otrok slovenskih staršev z naravnopravnega vidika*.

Govorila je o konceptu narodnosti in državljanstva, ugotavljala je, da je pojem narodnost zelo dinamičen in da je težko v mejnih primerih točno podati definicijo, posebno še, ker se v tujini mešajo pojmi državljanstva, narodnosti, izvora, porekla, domovine itd. Iz sprejetja narodnosti pa izvira tudi nekateri moralni principi in dolžnosti.

Pod vodstvom A. Horvata je bila debata zelo živa, vanjo je poseglo veliko poslušalcev. Kot vse kaže, je problem zanimiv, aktualen in ga skušamo razumeti in rešiti.

4. kulturni večer

Ta je bil posvečen istemu problemu kot prejšnji, samo z drugega vidika. 6. junija je predaval dr. Vinko Brumen: *Kultura in narodnost*. Vsaka kultura vtične v mladega človeka svoj pečat in tudi pomaga oblikovati njegovo narodnost, ki je skupok porekla in tudi zavest. Tu nas obdaja druga kultura,

TDmL

Iz življenja v Argentini

Tone Mizerit

ki je v mladih močnejša kot naša slovenska in jih oblikuje po svoje. Zavedati se moramo, da je ta proces naraven sad življenja in človekove celotne notranjosti, všeči izvor, jezik, okolje in kulturo, ki ga obdaja ter kulturo izvora.

Tudi tu je debata pod vodstvom A. Horvata razčistila marsikak dvom in poglobila kako misel.

5. kulturni večer

Dr. Jože Krivec je 22. junija predstavil drugo novo knjigo, ki je izšla v okviru Slovenske kulturne akcije in sicer *Dva svetova, pesmi*, ki jih je napisal France Papež.

Prvi del zanimivega predavanja je dr. Krivec posvetil predstavitvi pesnika in njegovega življenja. V drugem delu je predstavil njegovo umetniško in literarno in kulturno delo, saj je dolgoletni urednik Meddobja, napisal je že dve knjigi in s članki sodeluje v raznih revijah in časopisih, od Slovenije do Argentine.

V tretjem delu pa se je pogovarjal z avtorjem zbirke o njegovem ustvarjanju, njegovih pesmisih, o ideji umetnosti, o načinu pisanja in bistvu poezije. Oba — dr. Krivec in Papež, sta tako poslušalcem podala dober prerez umetniškega življenja in dela.

Za konec pa so Kristina Jereb, Pavči Eletzeva, Gregor Batagelj in Jure Vombergar prebrali več pesmi, katere je prej dr. Krivec uvedel z zanimivim uvodom.

6. kulturni večer

Tokrat je bila predavalca iz Slovenije. V petek 26. julija je predavala mag. Irena Mislej o Raziskovalnjih o izseljencih na ljubljanski univerzi. Predavateljica, ki je pred leti že predavala pri SKA, je iz Argentine prišla na ljubljansko univerzo, kjer v Raziskovalnem institutu raziskuje predvsem likovno umetnost slovenskih izseljencev v Argentini.

Razložila je delo in namen tega instituta, ki se posveča raziskovanju zgodovine, glasbe, umetnosti, sociologije in literaturi zdomev in izseljencev, naštela je posamezne raziskovalce in njih dela. Končno je še nakazala svoje delo, kjer je omenila, da je v pripravi delo o raznih slovenskih umetnikih in arhitektih, tudi med njimi članov novega naseljenja.

Pred številno publiko je nato še odgovarjala na razna vprašanja o svojem delu na univerzi, o potrebah in o zanimalju za izseljence v matični domovini, pa tudi o problemu narodnosti in raznih kulturnih novicah od doma.

Debato je vodil in tudi predstavil predavateljico arh. Marjan Eletz.

Sindikalni vodje so se tudi zavezali.

Po volilni zmagi oktobra 1983 in nastopu vlade decembra istega leta so bili radikali postavljeni pred izbiro, ali naj vrsta vodilnih mož, ki je bila postavljena pred krmilo države, ostane istočasno tudi na vodstvu stranke, ali naj spoštujejo tradicijo, da ne morejo istočasno voditi stranke in države. Tedaj so se zbalili „obglavljenja“ strankine strukture in dopustili zgodovinsko „herezijo“: vodstvo stranke in države je ostalo v istih rokah. Ko se sedaj bližajo nove volitve, se ta poteka nekoliko maščuje: težki problemi države terjajo vso pozornost, volilna kampanja pa tudi zahteva popolne posvetitve.

SREČA V NESRECI

Priznati pa je treba, da imajo radikali po svoje izredno srečo. Odkar so na vladu, čeprav celoten razvoj blazno drvi in včasih res ne vemo kam, vedno najdejo kako protiutež, in se vsaj zasilno iz povodnji rešijo na kak brod. Če vlada slabodeluje, je opozicija tako razbita, da niti ne more izrabiti ugodnosti radikalnih napak. Ko je vlada izgubila eno najvažnejših političnih bitk ob propadu sindikalnega zakona v senatu, se je potem izkazalo, da je bila to pravzaprav največja sreča za radikale: peronistični sindikalizem se je izkazal, kljub vsemu, za uvidevnega, nove levo usmerjene formacije pa belijo lase vladnim glavam.

In sedaj, ko radikali bojujejo vladni in strankarski boj, se peronistični v neki meri dogaja isto: poleg notranjih razprtij imajo problem dvojne vloge; v stranki in v sindikatih. Sindikalne strukture so temelj peronizma. In sedaj so utopljeni v volilnih problemih, medtem ko socialni položaj zahteva vso pozornost sindikalnih vodij.

Tako je razumljivo, da se tako v peronističnih vrstah, kot v sindikalnih ofenzivah delajo napake, ki se morejo primerjati le vladnim napakam radikalov. Med te sindikalne napake nekateri postavljajo napoved socialnega boja, ki ga je objavila CGT, in katerega višek bo splošna stavka napovedana za 29. t. m. Takoj zatem, ko so boj in stavko napovedali, so se streznili: razne ankete so objasnile, da med ljudstvom ni vzdušja za stavke. Delavci sami vidijo, da se vse podpira, in na mnogih krajinah je prišlo do sporazuma med podjetniki in uslužbeniki glede zmanjšanja delovnih dni in zmanjšanja plač, ker bi drug izhod bil dokončna ustavitev obratovanja.

Sindikalni vodje so se tudi zavezali.

dali, da je poteza le preveč politično pobarvana. Komaj dva meseca pred volitvami naj peronistični sindikalizem ustavi delovanje vse države? Pristaši radikalov, in teh je še vedno lepo število, bodo storili vse, da se bo na delo podalo čim več ljudi. In CGT se ne more izpostaviti nevarnosti, da okliče splošno stavko, med katero bi delala vsaj polovica prebivalstva. Njenemu prestizu bi tak udarec silno škodoval.

NOVO GOSPODARSTVO

Na zasedanju, na katerem so odklicali stavko, pa so sindikalisti tudi potrdili okrožnico, katera je bolj podobna lastnemu gospodarskemu programu kot pa sindikalnemu manifestu. V tej okrožnici, v kateri zahtevajo reaktivacijo gospodarstva, večje kredite za industrijske sektorje, itd., predlagajo tudi, naj država nadaljnji pet let ne plačuje zunanjega dolga. Ta predlog je popolnoma vrgel s tira same peronistične ekonomiste. Noben resen gospodarstvenik danes ne zanika dejstva, da je treba zunanjji dolg plačati. Kako ta dolg plačati, je drugo vprašanje. A enostavno v enostransko pretrgati vrv je le preveč huda zadeva. Predlog je presenetil zlasti še, ker ima CGT naamen prihodne mesece poslati v ZDA posebno delegacijo, ki naj se tam sestane z bankirji in funkcionarji. Peronisti pripravljajo alternativni gospodarski plan in navezujejo stike. Manifest in predlog neplačevanja pač, ni najboljše priporočilo za te stike.

Poslanica pa je do neke mere izraz notranjega kaosa, ki vlada danes tako v argentinskem sindikalizmu kot v peronizmu. Toliko je odtenkov, toliko notranjih struj, da moremo v bližini bodočnosti pričakovati temeljnih sprememb. Prav te dni so bile volitve v sindikatu zdravstvenih delavcev. Bil je nov primer, da so peronisti (celo v družbi z nekaterimi radikalnimi sektorji) izgubili kontrolo sindikata, ki je prišel v roke nove levice. Podobni primeri se pojavljajo vedno bolj pogosto, in povzročajo skrb ne le peronizmu, temveč tudi radikalom. Mnogi politični opozovalci, katere veseli ugibanje bodočnosti, radi govore o kaki bodoči spojiti radikalizma in peronizma v neko veliko sredinsko politično silo, spričo nevarnosti, ki jo bo kmalu predstavljala močna levica.

CGT, ki zaenkrat še predstavlja peronistični sindikalizem, pa je pričela vrsto sestankov z najbolj re-

prezentativnimi sektorji argentinske družbe. Išče podpore za svoje zahteve, ki v bistvu vsebujejo obrambo delovnih mest in skorajšno reaktivacijo. Prvi teh sestankov je bil pretekli ponedeljek, ko so se razgovarjali z vodstvom argentinske škofovske konference. Ena indirektnih posledic teh razgovorov bo verjetno omiljenje „bojnega načrta“ delavstva. Bo med te omilitve spadal tudi preklic splošne stavke? Čeprav bi tak preklic danes vsem ugodil (vodstvo sindikatov in vlad), je še prezgodaj za kakšno odločilno besedo.

PROTI KOMU JE GONJA

Vojničke oblasti so pred dnevi izjavile, da se v družbi izvaja široka gonja proti vojaškim ustanovam. Ta gonja je dobila širši izraz v petek 2. avgusta, ko so organizacije za človekove pravice pripravile novo manifestacijo „proti nekaznovanju“. Udeležilo se je kakih 30.000 oseb.

Pojav te gonje je zanimiv, zlasti ker je značilen po svoji nejasnosti. Argentinska družba je v zvezi s tem preživelva več poglavij. Najprej je bilo značilno nepoznanje položaja. Večina ni vedela za „pogrešane“, ne za tajne ječe in mučenja v njih. Potem se je to razvedelo, in družba je to postopanje skoraj soglasno obsovala, kakor je prej tudi soglasno obsovala gverilo. Zadeva je bila postavljena v roke sodišč in družba je s tem soglašala, in sedaj čaka vzorne odsode najvišjih odgovornih.

Vse pa, kar presega to, mnogi smatrajo za gonjo levice, katere cilj je odprava vsakega „militarizma“. Zato ni čudno slišati govorjenje o „ljudskih oboroženih silah“, in pa da „vojaki diktature ne morejo biti vojaki demokracije“. Vprašanje že presega celo problem amnestije. Sam poveljnik vojske, general Ríos Erefú je izjavil, da vojska ne zahaja niti ne predlaga amnestije. Tako vlada kot družba pa sta prepričani, da je treba zadevi napraviti konec, „zadnjo piko“ kot temu sedaj pravijo. Po odsobi odgovornih, in tistih, ki so mučili in morili, naj pride do sprave. To misli vlada, to prosi Cerkev in s tem soglaša večina argentinske družbe.

MEDNARODNI TEDEN

V JUŽNI AFRIKI se že več mesecev vrste nemiri in upori črncev. Ko je pred letom stopila v veljavno nova ustanova, ni skoraj nič izboljšala njihov položaj, zato so se nemiri nadaljevali. Ko pa jih je policija začela strogo in kravo zatirati, so se problemi začeli večati. Na pogrebu vsake žrtve policije je prišlo do novih manifestacij, novega zatrja in novih žrtev, in tako se večajo in nadaljujejo vsi ti rasni problemi med belo manjšino in črno večino.

Svojevrstna zanimivost na knjižnem polju je faksimile seznama knjig knjigarnje Janeza Baptista Mayerja iz leta 1678 v Ljubljani Catalogus librorum qui nundinis Labacensibus autumno libibus in officina libraria Joannis Baptiste Mayr, venales prostant. Anno M. DC. LXXVIII.

Je to prvi katalog ljubljanske knjigarnje v latinskem in nemškem jeziku, ki je ohranjen samo v enem izvodu v ljubljanski Univerzitetni knjižnici, in je zanimiv dokument tedanje duhovne kulture v Ljubljani. Seznam je komentiral slovenski urednik Valazarjevih knjig in dober poznavalec 18. stoletja, Branko Reisp, ki je na 6 straneh bibliofilsko razložil pomen tega seznama knjig, obenem pa tudi nakazal razvoj slovenskega knjigotrštva po letu 1578, ko se je knjigarna Mayr priselila v Ljubljano iz Salzburga na prošnjo kranjskih deželnih stanov. Drobno knjižico je založila Mladinska knjiga v bibliofilski izdaji in je namenjena ljubiteljem knjig, ki jim bo pomenila pravo poslastico.

Folklorno redkost pa pomeni ponatis Koroške različice Sibiliah prerok. Sibilia preročevanja so bile na Slovenskem znane kot Šembislike bukve in so bile prevajane iz nemških preprostih knjig in so se širile v prepisih in ljudskih izdajah predvsem med slovenskimi Korošči, ki so jih prirejali kmečki pisci, imenovani (Nad. na str. 4)

Dr. Tine Debeljak

(227)

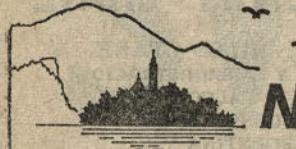
MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

LETOŠNJA MLADINSKA KNJIGA
PRI CELOVŠKI MOHORJEVI DRUŽBI

in se tako umaknil pred državljanstvo v Sloveniji; živel je pozneje v Vetrinju in v Spittalu. Še pozneje se je odpravil v Argentino, kjer živi še danes. Tako je predstavljen v tej prvi tiskani knjigi, ki je izšla v njegov ožji domovini Koroški. Predstavlja zanimivo mladinsko knjigo, ki bo zanimala vso slovensko mladino doma in v zdruzstvu. Zamišljena je za povezavo, najsodobnejših znanstvenih odkritij vesoljske ere s preprosto zgodbo romantičnih dogodivščin s potovanji v kozmos in zopetno vrnitvijo na zemljo in novo vključenje v vsakdanje življenje.

Zgodba je tale: Leteči krožnik je pristal na vrtu Andrejkovega doma, in so ga izvenzemeljski astronavti odpeljali v vesolje. Ko se deček zbudi iz trdnega spanja, se znajde med nezemeljskimi bitji, s katerimi se spoznava samo z gestami. To zgodbo vzame pisatelj za osnovo, da prikaže poljudno znanstveno razlagu oddaljevanja letečega krožnika od zemlje proti soncu in zvezdam. Na tej dolgi poti je sklenil Andrej s temi bitji

prijateljstvo, ki so ga seznanili z astronomijskimi navadami. Tako pride do planeta Eros, odkoder so njeni sedanji prijatelji rišli na zemljo. V tem času najde pisatelj priložnost, da preide iz astronomijskih razmišljanj v živiljenjsko romantično zgodbo, kjer se kraljica Eroščanova zaljubi v lepega sedaj že mladeniča Andreja, ki doživila ob tem živiljenjski red, ki vladala na Erosu. Ta sloni na idealni ljubezeni med bitji, v čemer vidi realizacijo neke vrste sožitja, ki bi predstavljalo pravšno razmerje med ljudmi in Bogom v smislu resnice, da je človeška duša po naravi krščanska. Na Erosu se navzame te ideje o ljubezni in s to idejo in sklepom preoblikovati staro Evropo v novo ljubljensko republiko se vrne z istimi astronomi zopet na zemljo. Ločitev od ljubljene kraljice mu utrditi sklep o potrebi duhovne prereditve zemeljskih materialistov po vzgledu Eroščanov. Ker je s svojo večletno odsotnostjo zamudil svoje šolanje, mu je pridobljeno znanje na potovanju v vesolje v polni meri zastonilo za končanje srednje šole. Ko se mora odločiti za svoj živiljenjski poklic, si izbere

NOVICE IZ SLOVENIJE
KAJ MLADI ZAMERIJO PARTIJI?

V Mariboru so na pedagoški gimnaziji priredili okroglo mizo mladih, pri katerih so ti povedali zakaj nočno v Zvezo komunistov. Odgovori so bili različni, toda vsi pokažejo na srško problema: partija nima moralne moči, ki bi lahko bila vodnica nekega občestva.

Pravijo: zakaj postati člani ZK, ko se pa stalno opaža, da ti ne morejo popraviti velikih napak pri vodenju in načrtovanju? Težave, o katerih se obravnava, nimajo pravih dokončnih pojasnil. Očitajo vabljenju v ZK nepremišljosten, ekonomsko propagando. Moralibbi z dejanji dokazati, da je ZK sila, ki vodi in spreminja na boljše, in ne le, da člani o tem govorijo.

O mladih so rekli, da večina, ki prisane na to, da vstopi v zvezo, išče le korist, ki bo prišla do izraza pri načrtu ali kasneje pri sprejemaju službenega mesta.

LJUBLJANA — Koncentracija svinca v zemlji, ki jo obdelujejo na vrtih blizu cest, je nevarno visoka. To so ugotovili sanitarni inšpektorji na vrstičih, na katerih je vsajna domaća zelenjava. Predvsem v prvih 50 metrih od cestička je koncentracija visoka; od tam naprej pa pada na raven „normalne“ onesnaženosti okolja. Svinec, ki prihaja iz izpušnih cevi avtomobilskih motorjev, se tudi kopči na listih ali lupinah (le malo prodre v rastlino), zato ga je mogoče s pranjem odpraviti kar polovico.

STRANJE PRI KAMNIKU — Sto let je praznovala šola v tem kraju z razstavo izdelkov učencev, ki prikazuje tudi razvoj ene najtrajnejših šol v kamniškem območju.

LJUBLJANA — Razstava o Slovencih v Avstraliji je pokazala življenje in delo slovenskih priseljencev, ki naj bi jih bilo okoli 22 tisoč. Prikazuje nekatere zanimive slučaje; razstavni katalog nosi naslov Ljudje z dvema domovinama.

SLOVENSKA BISTRICA — Razširitev telefonskega omrežja se malo zaustavlja, ker so se kabli precej podražili. Kljub temu so dela stekla in je napeljava ponekod že priključena.

LJUBLJANA — Žetev pšenice se suče okoli 75.000 ton. Tako nekako so zračunalni kmetijski strokovnjaki. Vsa Jugoslavija naj bi pridelala 4,3 milijona ton.

MARIBOR — Mariborska in novadska univerza sta podpisali sporazum o sodelovanju na vzgojno-izobra-

ževalnem, raziskovalnem, družbenopolitičnem in kulturnem polju. Izmenjava naj bi bila najmočnejša z agronomsko novosadsko fakulteto in z mariborskovo pedagoško akademijo zaradi katedre za madžarski jezik.

PIRAN — Ljudsko izročilo iz istreškega okolja zbira in goji kulturno-umetniško društvo Karol Pahor. V njem se udejstvuje 350 članov, porazdeljenih v moškem pevskem zboru, godbi na pihala, baletni skupini, gledališki skupini, tamburašev, bobinarski sekciji in še drugih dejavnostih. Vsako poletje pripravijo nastope za turiste; tudi po drugih evropskih državah so kazali staré ljudske običaje in pesmi.

TOLMIN — Zborovanje slovenskih zgodovinarjev bo letos v tem mestu. Več jih pripada društvo, ki delujejo v dvanaštih mestih. Najnovejše zgodovinsko društvo je bilo ustanovljeno v Pomurju, kmalu bo pa tudi Trst imelo svoje. Zgodovinarji se pripravljajo tudi na svetovni kongres, ki bo v zahodni Nemčiji.

SLOVENJ GRADEC — Za Volkswagnov model Golf so v tovarni usnja Prevent sešili petstotisočo prevleko. Izdelujejo jih že iz leta 1976 in zaposlujejo danes okoli 350 oseb. Njih izdelki so predvsem avtomobilske prevleke in delovna zaščitna sredstva.

MARIBOR — Hitra cesta skozi Maribor je končno bila odprtta. Vsak dan ima okoli 12.000 vozil prometa.

LJUBLJANA — Cestnine na slovenskih avtocestah so se podražile. Zdaj je treba plačati na progi Ljubljana-Razdrto 160 dinarjev, na štajerski cesti pa med Hoče-Arja vas 110 din. Te cene veljajo za osebna vozila z domačo registracijo; za tuje pa nameravajo nastaviti višje cene. Kar nekateri gre v glavo je, zakaj govorijo o tem ravno tik pred začetkom turistične sezone in kako bodo reagirali v drugih državah z avtomobili z jugoslovanskimi registracijami. Vprašanje je tudi, kako računati zdomcem s tujimi avti in zamejcem.

BRNIK — Priznanje za kvalitetno storitev je dobilo brniško letališče iz rok komisije britanskih uslužbencev potovnih agencij (TOGS). Od lanske ocene evropskih letališč s predvsem turističnim prometom je londonski Gatwick dobil označo „letališče leta“, španski Alicante in naš Brnik pa posebno priznanje.

LOGATEC — Vrtinčasti vihar je prizadel precej škode. Kar 40 hiš je dobilo več okvar, štiri pa so bile pre-

cej poškodovane. Skupna škoda naj bi znašala pet milijonov dinarjev.

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES MENDOZA

PRIREDITEV SVOBODNE SLOVENIJE

V soboto, 3. avgusta, je naš list Svobodna Slovenija imel svojo prireditve v Slovenski hiši, z avdiovizualom, večerjo in žrebanjem. Izbrana je bila številka 024. Podrobno poročilo pričimo prihodnjič.

MEDORGANIZACIJSKI SVET

V petek 19. julija t. l. se je vršila v Našem domu v San Justu seja Medorganizacijskega sveta. Navzoči so bili poleg članov izvršnega odbora Zedinjene Slovenije zastopniki vseh slovenskih domov Velikega Buenos Airesa, dušnega pastirstva ter Zvezne žene in mater.

Seja je bila posvečena predvsem poopravi spominske proslave naših žrtv. Prevladovalo je mnenje, da bi bilo v bodoči treba nuditi predvsem mladini dostopnejšo razlagu naše junaske zgodovine.

Zedinjena Slovenija bo sodelovala z dušnim pastirstvom pri proslavi 1100-letnice smrti svetega Metoda, k čemur so vabjeni za pomoč vsi krajevni domovi.

Med slučajnostmi je bil poudarek na potrebi po knjižnicah, ki naj bi bile v vsakem našem skupnem domu; na pridobivanju novega članstva ZS; na hierarhični reorganizaciji ZS; na nakupu skupnega zemljišča za slovensko kapelo-grobničo in na sodelovanju Slovencev pri ukrajinski proslavi spominske pesniške Ševčenka v Teatru Coliseo.

Odbor Našega doma je povabil vse navzoče k skrbno pripravljeni večerji, kjer je razgovor potekal še dolgo v noči.

UMRLI SO OD 13. DO 15. JUNIJA:

LJUBLJANA — Jože Šemrov; prof. dr. Heli Modic; Valentin Velkavrh; Mirko Lokar; Franc Klementič; Terezija Povšič; Franc Zver; Kristina Novak roj. Mertlik; Marjan Kralj; dr. Anton Bajec; Marija Zajec roj. Keber; Marija Peterca roj. Verbec; Izot Mihelj.

RAZNI KRAJI — Olga Koželj roj. Daošić, Koper; Jožef Jamnišek, Celje; Ivan Boštjančič, Hrušica; Franc Prelgar, Gabrijele pri Krmelju; Frančiška Vouhl roj. Arhar, 73, Vrh nad Rovtami; Ivanka Bratun, Moravče; Matija Zajc, Čušperk; nika Benko, Šentjakob ob Savi; Ludvija Volavšek, Laško; Franc Čokan, Sevnica; Franci Majcen, 88, Mokronog; Viktor Šoštarčič, Razkrižje; Anica Šifer roj. Klemenc, 72, Celje; Ljuba Lorenzetti roj. Kutin, Postojna; Hinko Zeihoffer, Kamnik; Feliš Vidmar, Domžale; Janez Grampičan, 63, Vrhnika; Doroteja Šporar, Log.

Rada sem poslušala otroke, ko so hodili v šolo ali se podili za žogo, kako so govorili. Čeprav sem vedela, da sem na slovenski zemlji, se nisem mogla navaditi, da jih ne slišim mešati v pogovor tujih besed. Bolelo pa me je poslušati prostostno govorjenje odraslih. Boli gledati koliko se pije in koliko razdorov je po družinah.

Najbolj pa boli poznanje, kako slab je zapisan Škof Rožman pri ljudeh, posebno pri tistih, ki so rastli in se vzgajali v povojnih letih.

Si imela kake neprilike?

Neprilik nisem imela. Le nekaj neprjetnih trenutkov sem doživel, ko sem šla v Ljubljani zaprositi za ponovni vstop v Slovenijo. Deležna sem bila prevelikega spraševanja in radovednosti uslužbenke, kar jim po ustavi ni dovoljeno, a se se najdejo prenapeteži, ki lahko človeku zagrenijo trenutke bivanja v Sloveniji.

Koliko ljudi pozna Slovence v Argentini. Jih zanimamo? Kaj mislijo o nas? Vedo kdo in zakaj smo tu?

Malo sem srečala ljudi, ki bi imeli jasno sliko o nas. Starejši vedo za tiste, ki so šli in so jih sami poznali. Ne vedo pa doli več. Mladi pa — na splošno — vedo, da je nekaj Slovencev zunaj, a nič drugega. Prvo vprašanje, ki vsak stavi, je, kje smo se naučili slovensko. Ob odgovoru, da doma in v naših šolah, začno spraševati in več se jim pripoveduje, bolj jih vse zanima. Marsikdo je izrazil željo, da bi prišel k nam in obliže spoznal naše življenje.

Ti si že pred leti navezala pismene stike s Slovenijo: so ti koristili, so te

NAŠA MLADINA V PLANINAH

V Puente del Inca 2000 m visoko v Cordillerah imamo mendoški Slovenci prijazno in udobno planinsko kočo, ki so jo zgradili naši požrtvovalni fantje z lastnimi sredstvi in delom. Krstili smo jo po prvi slovenski žrtvi v andskih gorah, na Aconcagu, Jožetu Kastelicu, prvemu slovenskemu dušnemu pastirju v Argentini. To je „Kastelicova koča“. Bila je prestavljena pred dvema letoma s prvočnega mesta zgradila gradnje nove avto ceste, a ob tem znatno povečana in tudi opremljena z vodovodno in električno napeljavo ter odtokom odpadne vode. V tej koči je sedaj mesta za 24 ležišč. Inštalirana je kuhinja in vodno gretje ter stranišče. Torej imamo v njej vse udobnosti za uživanje planinske narave, zlasti pa zimskega športa.

V sredo, 10. t. m., je k nam prihodil naš mladi duhovnik Cukjati, ki ima na skrbi slovensko mladež. Z njim sta prišla H. Loboda in E. Urbančič. Cukjati je navzočnost med nami imala na men duhovne obnove 27 naših šolskih otrok, ki je z njim odjadrala z omnibusom v četrtek zjutraj v Kastelicovo kočo. Kaj je lepšega kot biti odmaknjen od vsakdanjega domačega družinskega življenja, med zasneženimi vršaci, z vodnikom Davorinom in duhovnim vodnikom v slovenski koči, v božjem miru in slišati božjo besedo in ob nji blažiti mlade slovenske duše. V soboto zvečer so se otroci z omnibusom srečali in zadovoljni vrnili v Mendoza.

V nedeljo je koča „počivala“. V pondeljek 15. t. m. pa se je odpeljala zjutraj z F. Cukjatim v Kastelicovo kočo skupina 18 mladeničev in mladenek, kjer so tudi ti duhovno krepčali, v prostem času pa se naučili tudi sankanja in smučanja. Na srečo je v torek nanovo snežilo in veselje je bilo tem večje, saj so prav tu (v Los Penitentes) najlepša smučišča.

Vse to je v zadovoljstvu vseh organiziralo društveni planinski odsek, katerega predstavnik je Miha Bajda. Bog daj, da bi bilo takih srečanj v Kastelicovo koči še več. R

OD VSEPOVSOD

Pravijo, da bodo ZDA začele pošljati v pokoj svoje dosedanje „zelene“ bankovce, veljavni od 1929., to pa zaradi prepogostih ponarejevanj. V program naj bi deli nove v živilih rdečih, plavih in oranžnih barvah; zraven pa tudi uporabili hologram: holografija je način, s katerim dobijo z interferenco laserskih žarkov tridimenzionalno sliko. — Menda naj bi tako ponarejevalec odklenkal...

ravsesili obiska? Si navezala nove stike? Koliko so stari? Kaj jih je na tebi najbolj presenetilo?

Mnogo pismenih stikov sem vzdrževala s Slovenijo in reči moram, da so bili srečanja lepa, prijetna. Povsed so me lepo sprejeli. Sklenila pa sem nova prijateljstva. In to — v glavnem — z mladino od kakega 18. leta dalje. V času moje bolezni, ko sem morala mirovati, sem spoznala, kolikšna je želja mladine po resnicah. Pridajali so k meni. Po ure smo preklepetali. Občutila sem kako so osamljeni, kako so potrebeni nekoga, ki bi jim posvetil svoj čas. In pa, kako jih zanima slišati še drugo „plat zvona“. Mislim, da mladina ne verjam več slepo v to, kar jim stalno pripovedujejo.

Veliko se govori o priseljevanju z juga. Jih je veliko videti?

Ko sem se prvič srečala z Ljubljano in njenimi ljudmi, sem doživel močno razočaranje. Rekla sem si: „če je to Slovenija, grem rajši nazaj!“ Hudo je poslušati, koliko je tujega govorjenja v slovenskem mestu. In po mestih je veliko južnjakov; ne tako na deželi. Z veseljem pa sem spoznala, da se je predvsem šolska mladina začela prebujati. Vstaja slovenska zavest in začeli so se boriti proti temu. Le škoda, da imajo že toliko južnjakovih besed vpletene v pogovorni jezik. Težko jih je odpraviti.

Povej nam kako zanimivost, ki se ti je zgodila.

Lepih trenutkov sem doživel veliko. Skozi ves čas sem hodila k pevskim vajam in pela pri mašah v domači cerkvi.

Darovali so

V tiskovni sklad Svobodne Slovenije so darovali: Franc Bidovec, San Justo, A 2.50; lic. Franci Markež, Olivos, A 3.00; Lojze Rozina, Mar del Plata, A 2.00; rev. Boris Koman, Mar del Plata, A 2.00; H. R. Mendoza, A 3.00; Triler Franc, San Justo, A 2.50; N. N., Buenos Aires, A 10.00; N. N., Ramos Mejia, A 5.00 namesto cvetja na grob Pahorjevi mami.

Vsem darovalcem iskrena hvala.

Uprava Svobodne Slovenije

Slovenci na Koroškem

Mladinski dan, v pripravi katoliške mladine, je bil 2. junija v Svečah. Najprej so se mladi zbrali v cerkvi, nato pa so se porazdelili po skupinah. Obračnavali so različne teme: „Umiranje narave“, „Dvojezičnost v fari“, „Zgodovina nacizma in mi“. Mladinci so svoje ugotovitve predstavili s pantomimami, prizorčki in pogovori.

„Skupna Koroška“, naslov publicistične zbirke Nemško-slovenskega koordinacijskega odbora krške škofije, je za koroško Cerkev tudi program za iskanje poti pri skupnem delu. Za to delo je potrebna tudi obdelava zgodovine. — Deseti zvezek (najnovejši) omenjene zbirke vsebuje referate 3. in 4. mednarodnega zgodovinarskega seminarja v Celovcu. Prispevki segajo od priključne Avstrije k nemškemu rajhu pa do prikaza trenutnega položaja na področju dvojezičnega šolstva.

„Bierjoki/Pri Joklnu“ je edina dvojezična gostilna v Celovcu. V svojih „Novicah iz taberne Pri Joklnu“ pišejo pobudniki, da hočejo vsaj dvakrat na to so že pri otvoritvi poskrbeli za pestek kulturni okvir, kjer sta bili zastopani obe narodnosti skupnosti.

Nova številka revije za mednarodno literaturo „Log“, ki jo na Dunaju izdaja Lev Detela in Wolfgang Mayer-König, je v celoti posvečena lanskoletnemu simpoziju o blaznosti in kulturi, na katerega so v Drosendorfu sodelovali učenjadi znanstveniki, medicinci in umetniki. V vseh številkah „Loga“ (sedaj je že štiriindvajset) je z esej in v prevodih predstavljenih veliko avtorjev iz Združenih držav Amer

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujemo vsem članom naše skupnosti, ki so nesebično priskočili na pomoč našemu listu Svobodna Slovenija v sedanjem težkem stanju in mu nudili moralno in finančno pomoč s tem, da so prispevali v Tiskovni sklad z nakupom vstopnice k prireditvi našega lista. Z udeležitvijo so izkazali svojo solidarnost in voljo, da list še nadaljuje svoje poslanstvo.

Ponosni smo, da je naša skupnost z veseljem tako podprla list Svobodno Slovenijo.

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki so s sodelovanjem in delom pripomogli, da je ta prireditve uspel: Najprej Odbor za Slovensko hišo za gostoljubem sprejem in pomoč, potem pa scenograf Tonetu Oblaku, ki je estetsko in učinkovito pripravil oder. Vso pohvalo zaslужijo vsi, ki so pripomogli k prijetnem večeru; predvsem Janez Gričar in Frido Klemen, ki sta imela na skrb pripravo odličnih klobas Ivana Rodeta, in Marija in Metka Slabe, Helena Gričarjeva in Rozka Klemenčičeva pri peki in kuhi, kakor tudi vse ostale pomočnice. Hvala Ivaniki Krušči za okrasitev mlz v dvorani in vsem dekletom in fantom iz Ramos Mejie in San Justa, ki so dostojo skrbeli za postrežbo.

Hvaležni smo tudi Stanku Jerebiču za duhovito vodstvo prireditve in žrebanje, Janezu Jerebu za skrb za luči in ozvezanje ter Joži Tomaževiču za sodelovanje pri avdiovizualu.

Vsem tem in vsem ostalim, ki so po svojih močeh nesebično sodelovali, se najlepše zahvaljujemo!

KONZORCIJ SVOBODNE SLOVENIJE

MED ENKIGAMI IN REVIJAMI

(Nad. z 2. str.)

Kanada

LOVSKI VESTNIK 1985

bukovniki. Šembiljne bukve je pri nas izdal v ponatisu svojčas Niko Kuret kot folklorno zanimivo narodno blago, pričajoče Šembiljne bukve so ponatis variante, ki jo je l. 1892 napisal M. Lepusch, kmet v Št. Janžu v Rožu, in nosijo naslov *Svile Prerokile*. Knjižica je narodopisnega značaja, dasi je izdana gotovo tudi z namenom, da zadosti ljudski rado-vrednosti o prerokbah. Da so prerokbe danes tudi v naši domovini modne, je dokaz že to, da so v Ljubljani izšle Nostradamusove prerokbe v dveh variantah, v prozi in verzih, sedaj na Koršček — pri Celovški Mohorjevi družbi ta ponatis, bukovniških Šembiljnih bukev preveden, iz leta 1892, opremljen s sodobnimi litografijami. Ne samo folklorno, temveč tudi bibliofilsko ima knjižica pomembnost.

Ob priložnosti zlate maše dr. Filipa Žakija je izšel kot zlatomašniško dario prvi snopič zbirke „Pamela mučenštva, zrasle na slovenskih tleh“. Ta zbirka bo izhajala v več snopičih. Zbirko urejuje in komentira s svojo znano znanstveno obdelavo dr. Filip Žakelj. Prvi zvezek je objavljal 8 člankov pod naslovom „Tudi slovenski mučenci morajo biti vpisani v seznam svetnikov“, ki jih je napisal dr. Franc Blatnik, SDB svojčas v Ameriški do-

movini. Sedaj so začeli izhajati ob 40-letnici slovenske žaloigre — po-kola slovenskih domobranov. S temi članki začenja dr. Blatnik problem mučenštva slovenskih protikomunističnih borcev, kar nam sedaj od časa do časa po snopičih posreduje dr. Filip Žakelj, ki poziva na sodelovanje pri zbirjanju dokazilnega gradiva in vsega potrebnega za začetek mučenških svetniških procesov.

Ob priložnosti zlate maše dr. Filipa Žakija je izšel kot zlatomašniško dario prvi snopič zbirke „Pamela mučenštva, zrasle na slovenskih tleh“. Ta zbirka bo izhajala v več snopičih. Zbirko urejuje in komentira s svojo znano znanstveno obdelavo dr. Filip Žakelj. Prvi zvezek je objavljal 8 članakov pod naslovom „Tudi slovenski mučenci morajo biti vpisani v seznam svetnikov“, ki jih je napisal dr. Franc Blatnik, SDB svojčas v Ameriški do-

Marja Rodziewiczovna

(53)

H R A S T

(DEWAJTIS)

trenutek pa reče Ragis:

„Ni ti treba iti...“

„Kaj mi pomaga? Danes začago domačijo, jutri žirble, po jutrišnjem Ejnike, potem juriške mline. Mora se končati! Ali tako ali drugače, vedno je zguba!“

Mahnil je z roko in se usedel v veži. „Žid bo šel v ječo!“ je reklo Rymko. „Kaj imam od tega? Jaz imam ječo že tu,“ je zamrmral in pokazal na prsi.

Teta Aneta je sedla poleg njega.

„Nisi sam na svetu, Marko. Ko je gorelo, sem mirno gledala, kajti v ne-sreči šele vidiš, koliko imas prijate-ljev... So dobré ljudje, so! Sam bi tako ne reševal, kakor so se potrudili kmetje iz Skomontov in Pošvic, in plakal bi tako, kot je stari Dowgird in poštena Hanka... ali gospodarica s Pošvic...“

„To ti je cel fant,“ jo je prekinil Ragis. „Na koncu je prijezdila z omnim čudakom.“

„Ni čudak, gospod, ni čudak,“ ga je prekinila teta Aneta. „A kdo je rešil kletko s ptiči z okna? Hanka je rekla: Najbolj se mi zdi škoda teh pevčkov v kletki! Skočil je tja mlađi Downar, a ni prenesel žara; skočil Wawer Ejnacki in se vrnil osmojen, a ta tuječ je šel čisto počasi, osmodil si lase, roke si opelkal in prinesel kletko. Ptički so bili še živi...“

„Samo ti so mi še ostali, vse drugo je zgorelo. Ni več ježa Iglacha, ne Žive, ne Žerjava, ne črva v izbi! In tudi flavyta mi je zgorela: nikdar več ne bom zaigral nanjo! Na, pa saj tudi nimam komu igrat.“

Skljenila je roki kakor k molitvi.

„Moj fant ljubljeni, moje dete ubogo, samo to nesrečo še vzdrži. To je zadnja božja preskušnja, potem bo pa vse dobro! In se boš odpočil.“

„Daj Bog, kakor Gral!“ je zmrmljal Marko.

„Molči, fante, ne kolni!“ se je vmešal Ragis. „Še vse drugačne poraze smo doživelj, pa smo vzdržali! Počakaj svita in bodi pameten!“

„Sem miren, samo jasno mi je že, da se ne bom opomogel. Počakam do svita, potem pa grem na delo. Teta pravi, da je to zadnja bolečina? O ne! Slišal sem v Kownu, da me je Witold pozval na civilno sodišče. Izročili so mi papir. Čez teden dni se moram zglasiti v župnišču. Mačeha je zbrala svojo družino. Dobro vem, kaj namerava.“

Starca presenečeno umolkneta, čez

OBVESTILA

SOBOTA, 10. avgusta:

Redni pouk Slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši.

Visokošolski tečaj od 16. do 19. v Slovenski hiši.

VII. kulturni večer SKA ob 20. uri v gornji dvorani Slovenske hiše. Predava dr. Jože Velikonja iz ZDA: „Povezanost v slovenskem kulturnem prostoru“.

NEDELJA, 11. avgusta:

Informativni sestanek SLOGE v Nasem domu v San Justo po slovenski maši.

Mladinski dan v Slomškovem domu.

Roditeljski sestanek Slomškove šole po sv. maši. Predaval bo arh. Jure Vombergar o slovenski vzgoji v družini.

SOBOTA, 17. avgusta:

Profesorska seja Slovenskega Srednješolskega tečaja ob 15. uri. Sestanek s starši ob 17. uri.

V Slovenski hiši ob 15. uri Zveza slovenskih mater in žena: „Dolenjske jedi“ — srečanje v kuhinji.

dred Pahulje, ki je lansko leto pripravil pregled glasbenega udejstvovanja Slovencev v Kanadi, je v letošnjem Vestniku predstavljal rojake, ki delajo na glasbenem polju v Kanadi: dr. Damijana Bratuž, Blago Čukuta, Nežka Čukuta-Elliott, Marija Fojs-Carr, Jurij Eržen, Janko Kastelic, Marjan Kolarič, Silvija Ovcjak-Kolarič, Janez Kolenc ml., Darko Lebar, Matija Lebar, Silvo Lebar, Elizabeta Šturn, Marjan Mozečki, Jože Osana, Andrej Pahulje, Jože Petrič, Sivester Vičič, Valter Ostaneck, Marija Ahačič-Pollak in Tone Zrnc. Kvalitetni papir in odličen tisk sta omogočila, da obilna ilustracija pride do polnega izraza in to da je Vestnik res reprezentančno oblikoval. Res, da je od 120 strani nad polovico namenjenih oglasom, a to dejstvo je omogočilo Lovskemu klubu, da je Vestnik razdeljen brezplačno in to v 8.000 izvodov! Prav verjetno najvišja naklada, ki jo je dosegla katerakoli izdaja izven Slovenije. Čestitamo.

ZABAVNA URA

je mladinska organizacija pri župniji Marije Pomagaj v Torontu. V zadnjem času je pod vodstvom svoje voditeljice Francke Žejn pripravila dve uspeli prireditvi. S svojimi sodelavci je predstavila iz angleščine igro čarovnik iz Aza in jo s fanti in dekleti postavila na oder. Kot igralci so se posebno odlikovali Milan Vinčec, Vili Boštjančič in Janko Kastelic. Igra je bila ves čas napeta in je v vsakem oziru lepo uspešna. Nedeljo zatem, 21. aprila, pa je bil na sporednu Mladinski koncert, ki je vseboval izvajanje glasbe na instrumentih in petju. Nastopili so razni talenti, med njimi so posebno izstopili J. Kastelic, Roza Fotivec in M. Vinčec.

Marko je zopet hotel nekaj reči, pa si je le grizel ustnice.

„Oj, mnogo, mnogo je dobrih ljudi na svetu!“ je pokimala starka. „Laže prenašaš trpljenje, če pomislis nanje. Drugo jutro so nam prinesli kaše in slanine in kar je kdo imel. Leto dni ne bomo gladovali.“

„A najdražji dar je prinesel Gospod Bog z njimi, namreč veliko tolažbo in potrežljivost,“ je dodal starec. „Pa tudi časa ni bilo kaj drugega, kajti reševali smo tega ubočka. Bili so pri njem že črna Julka, dva padarja, duhovnik, tetka Aneta — pa niso mu mogli pomagati! No, in zdaj ga bomo popokali. Povej kaj, Marko, ali si onemel?“

„Ali sem kdaj kaj govoril?“ je zamrmral Czertwan.

„Tvoj rajni oče je bil prav takšen. Ni govoril, toda vse živiljenje je tilo delal v garal. Svojo naturo ti je dal. Ne boš postal v tej siromašni, kakor tudi oče ni, še visoko se boš dvignil nad vse! O poznam te, poznam, moj dragi fant!“ je lagodno rekla teta Aneta in

„Še enkrat je objela glavo svojega Marka in ga pritisnila na svoje poštenje prsi, potem pa si je otrla oči in rekla:

„O svoji revi ne govorimo, kajti manjša je kakor teh tu v tej hiši. Pojdite, gospod Ragis in Marko, in preoblecite ga v praznično obleko, jaz pa mu v veži pripravim oder; kmetje mi bodo pomagali.“

Poklicala je mladež iz izbe.

Prinesli so v vežo leseno posteljo, pokrili jo s prtom, nekdo je stekel po sveče, drugi pa po deske za rakave...

Marta je ležala še gluha, vsa oslabljena na tleh.

Tako je minula noč.

Prvi žarki sonca so posvetili v vežo na Grala in tihu objeli njegov mrtvaški oder. Oblečen je bil v praznično za-

V San Martinu ob 19.30 Jalnova igra „Dom“.

V San Martinu po igri prijateljsko srečanje; večerja s kolinami in pečenko.

V Sloškovem domu ob 18. predavanje in razgovor o izseljenskih problemih. Predava univ. prof. dr. Jože Velikonja iz ZDA.

NEDELJA, 18. avgusta:

Romanje v Lourdes.

SOBOTA, 24. avgusta:

Redni pouk Slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

XVI. Pevsko-glašeni večer SDO in SFZ v Slovenski hiši ob 20.30.

NEDELJA, 25. avgusta:

Obletnica Zavetišča dr. Gregorija Rožmana. Ob 11.30 sv. maša, nato skupno kosilo.

SOBOTA, 31. avgusta:

V Slovenski hiši družabna prireditve z izvedanjem srečke za Slovensko hišo.

SOBOTA, 7. septembra:

Redni pouk Slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

Dan Zvezle slovenskih mater in žena.

KLINIČNE ANALIZE

Lic. Zofija Pograje

„Obras Sociales“
Bolnike obiščem na domu.

Informacije na Tel. 629-6901.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

REDACCION Y ADMINISTRACION:

RAMON L. FALCON 4158

1407 BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: 69-9503

G l a v n i u r e d n i k :

Tine Debeljak ml.

U rednjiški odbor:

dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,

dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad

Intelectual N° 299831

Naročnina Slobodne Slovenije za 1. 1985:

Za Argentino A 5.30, pri pošiljanju po pošti A 6.00; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 69 USA dol.; obmjerne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno